

Puzzelrubriek bij Mijn weekblad

De jeugdijaren van kalief Al-Mamoen

De reeks puzzelverhalen uit mijn verhalenbundel *De verhalen van kalief al-Mamoen* liet ik beginnen met een paar avonturen van de drie kooplieden. In de vorige aflevering kwam zijn geboorte aan de orde en we zullen dus de komende weken zijn jeugdijaren bespreken. Want de toekomstige kalief was een leergierig knaapje.

De eerste les van al-Asmai

Op een dag besloot kalief Haroen al-Rasjied dat hij zijn zoon, prins Abdallah al-Mamoen de beste leermeester uit zijn rijk moest bezorgen.

“Dan moet u Abd al-Malik al-Asmai als zijn onderwijzer kiezen,” zei men hem. “Die kent alle geheimen van de wetenschap. Hij is de grootste geleerde in het rijk van de Islam.”

Aboe Said Abd al-Malik Ibn Koerayb al-Asmai (740 – 831). meestal kortweg al-Asmai genoemd, was in 740 geboren in Basra. Hij schreef graag over dieren, zoals een *Boek over het Paard*, een *Boek over het Schaap* en een *Boek over de Wilde Dieren*. Bekend is dat hij zich altijd opstelde als voorvechter van de Arabische zaak en zich verzette tegen vreemde invloeden.

En dus besloot de kalief dat zijn zoon Abdallah al-Mamoen lessen moest gaan volgen bij Aboe Said Abd al-Malik Ibn Koerayb al-Asmai. De nieuwe leermeester was al een man op leeftijd. Grijze

haren doorspikkelden zijn fraaie zwarte baard. Hij was geboren in Basra, maar hij woonde al enige tijd in Bagdad waar hij bewonderd werd om zijn kennis en kunde.

“Ik wil alles leren over de geheimen van de getallen,” was het eerste dat de prins tegen zijn nieuwe leermeester zei.

“Dan moet uwe hoogheid wel bereid zijn veel te rekenen en veel vraagstukken op te lossen.”

“Zonder moeite bereikt men geen enkel doel,” zei prins Abdallah opgewekt, “En noemt u me alsjeblieft geen hoogheid. Ik ben gewoon een leerling. Laten we meteen maar beginnen. Men heeft me verteld dat u alles weet over getallen. U moet wel heel knap zijn.”

Al-Asmai negeerde die opmerking en zei, “Je hebt al aardig leren rekenen, is mij verteld. We beginnen daarom maar met eenvoudige sommetjes. Reken deze maar even uit: $1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 \times 9$ “

Daar had de prins geen moeite mee.

“Dat is precies honderd,” zei hij.

“Zo is dat. Maak jij nu eens zoveel mogelijk soortgelijke sommetjes die altijd op honderd uitkomen en waarvoor je in dezelfde volgorde de getallen 1 tot en met 9 gebruikt. Je mag optellen en aftrekken, delen en vermenigvuldigen en machtsverheffen. Alle rekentekens mag je gebruiken, maar je moet wel de volgorde van de cijfers handhaven, precies als in mijn voorbeeld.” En zo begon de prins zijn eerste les met een stapel huiswerk.

Opgave: Probeer zoveel mogelijk sommetjes te maken met de getallen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9 door er allerlei bewerkingstekens voor optellen, aftrekken, delen, vermenigvuldigen en machtsverheffen tussen te plaatsen, al dan niet met de nodige haakjes. De uitkomst van de som moet altijd 100 zijn en de cijfers 1 tot en met 9 moeten daarbij hun volgorde behouden. Hou niet op voor je er tenminste tien hebt gevonden.

De oplossing van de vorige puzzel:

Even aannemend dat je zelf geen Kretzenzer bent, kun je de waarheid aan de weet komen met de simpele vraag: ‘Zijn wij allebei Kretzenzers?’. Omdat dat niet het geval is, zal de altijd ligende Kretzenzer met ‘ja’ antwoorden en ieder ander, die gewoon de waarheid spreekt, zal ‘nee’ zeggen. Het verhaal hoe slavin Maharil kalief Haroen al-Rasjied een zoon schonk dankzij de jaloerse bemoeienissen van Sett Zobeida staat opgetekend in *1001 Nacht* en werd verteld in 994de nacht.